Mājas Draugs

5. GADS OKTOBRIS, 1954 9./53./NR.

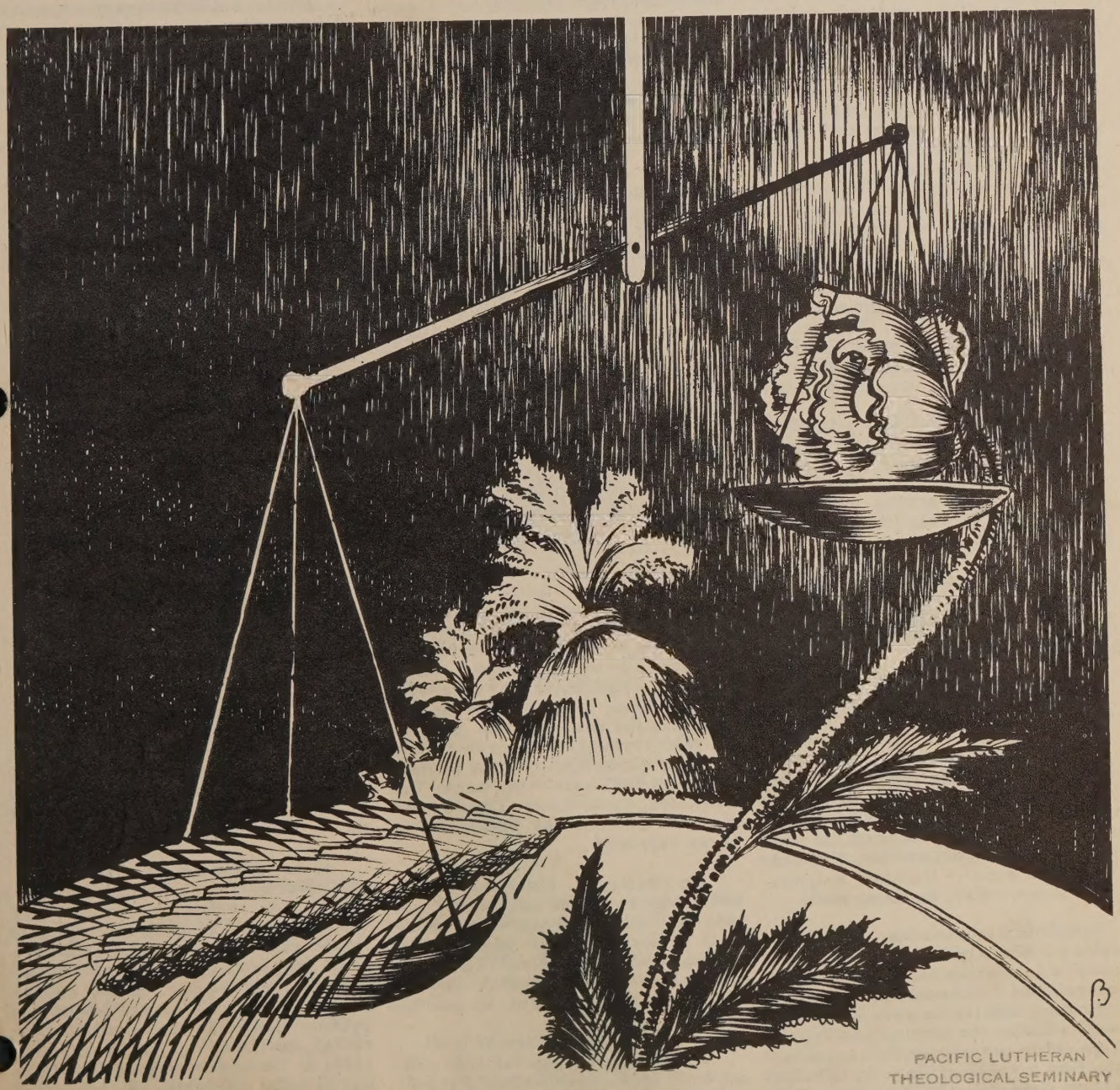

A. Bērziņš - Vēstule ebrējiem 9,27

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

MĀC. OSVALDS GULBIS

AIZ PARADĪZES DĀRZA VĀRTIEM

(Pļaujas svētkos)

Mateja ev.6,24-34

RAD pirmajiem cilvēkiem saule pirmo reiz rietēja aiz Paradīzes dārza vārtiem, un kad tie palika vieni kā bērni tumšā istabā, tad, tikai tad, man šķiet, tie īsti sāka apjaust savu postu. Paradīzes dārzu atstājot, viņi, droši vien, neko lielu nebēdāja: Vai Paradīzē vien var dzīvot? Ha, pasaule ir liela diezgan! Bet jo vairāk viņi ar pasauli iepazinās, jo vairāk viņiem dūša saplaka. Aiz Paradīzes dārza vārtiem mīkstais mauriņš izbeidzās. Viņu tulznainās kājas dega. Un draugs te pēkšņi bija kļuvis ienaidnieks. Ja lauva Paradīzes dārzā viņiem allaž bija laipni pieglaudies, un Ādams bezbailīgi savu roku viņam uzlicis uz pakausa, tad te tas nikni rūca un viņus tikko nesaplosīja. Un kaut ar' tas bij noticis no agra rīta, vēl saulei rietot, viņu sirdis drebēja. Dienas tveicē viņiem bija uzbrukušas nepazītas slāpes, līdz viņi ieraudzīja upi un turpmāk turējās gar upes krastu. Nu viņus spīdzināja izsalkums.

Paradīzes dārzā viņi bija ēduši no Dieva rokas un dzīvojuši kā putni zara galā, nekādu rūpju nepazīdami. Nu bija pašiem jāmeklē ko ēst, ko dzert. Un nevien puķes, arī viņus tur bij ģērbis Dievs. Te bija pašiem jāģērbjas.

Saule bija norietējusi. Viņi apsēdās upmalā, un, viens pie otra piespiedušies, raudāja kā bērni. Šī diena bija grūta, viņi domāja. Bet kas būs rīt?

Tai brīdī viņi sastapa savu jauno kungu.

Viņu ausis vēl nebija aizkritušas. Viņi dzirdēja balsis, ko mēs vairs nedzirdam. Un kāda balss sacīja: Jums gribas ēst? Jūs nezināt, ko ēdīsit, ko dzersit, ar ko ģērbsities? Kalpojiet man, un jums būs visa gana! - Un viņi kalpoja. Ne Dievam vairs, bet Mamonam.

Mamons ir varens kungs. Ne tikai pirmie cilvēki, pasaules lielmaņi viņam noliecas, un skrandains ubags jūtas aplaimots, ja Mamons viņam pieskāries ar savu ēnu. Un - bagāts kungs. Ar kaudzi piebērti ir viņa apcirkņi, un viņa šķūņi piebāzti līdz spārēm. Un - izpalīdzīgs kungs. Viņš labprāt izpalīdz. Bet viņš liek rāpot, skriet un pieliekties, nakts vidū piecelties, bet vēl jo biežāk - gaidīt.

- Ak tā, tev vajag sieku zelta? - viņš jautā lielmanim. - Kā tad, kā tad! Bet ko nu niekus sieku? Es došu pūru, tikai pagaidi. -

- Un tev, draugs, vajag maizes, ko? - viņš jautā rokpelnim. - Tā, tā... Nāc, padari man to un to, tad iedošu. Bet tikai maizi, sviestu nē. Ja gribi sviestu ar', tad tev daudz agrāk jāceļas...

Un tu celies mazā gaismiņā, skrien cik vien ātri varēdams un locies no agra rīta līdz vēlam vakaram. Mugura tev nolīkst, piere noraso, acis paliek tumšas... Bet kad tu sausu muti čuksti: Kungs, nu vairs es nevaru! tad Mamons brīnas: Tā? Bet kas būs rīt?

Jā, tas ir tas jautājums. Tas krimta pirmos cilvēkus, kad saule pirmo reiz tiem rietēja aiz Paradīzes dārza vārtiem. Tas arī tevi kremt: Šodien - paldies Dievam! Bet kas būs rīt?

Tu taču nebūsi tas lētticīgais, kas paļausies uz to, ka tavai rītdienai būs līdz viss, kas tev vien vajadzīgs. Tu ļoti labi zini, ka rītdiena mēdz atnākt tukšām rokām. Un parītdiena daudzreiz ļaunāka par rītdienu. Tu esi sastapis cilvēkus, kam viņu rīt- un parītdiena jau atnākusi. Un tu nodrebi: varbūt, ka arī tava rīt- un parītdiena atnāk tāda pat... Varbūt, ka arī tava rīt- un parītdiena tevi nogulda uz nespējnieka lāviņas. Cik labi gan, ka tad tev, vecam, slimam ir kāds kalps ar vārdu Kapeika vai Cents - vai kā nu kuŗā zemē viņu sauc. Tas aizskrien, atnes ūdeni. Tas nogriež maizes riecienu. Tas atsauc ārstu, ja tas vajadzīgs...

Un rītdienas bīdamies, tu sakod zobus un celies un skrej, pat tad, kad patiesībā sen vairs nevari... Tu neesi vairs jaunais. Tev dur un sāp te - te, te tur. Tu nejūties vairs lāga. Tev galva reibst. Tev aizkūst sirds... Bet ko gan lai tu dari?

Jā, draugi, ko gan lai mēs citu darām? Mēs nedzīvojam Paradīzes dārzā. Un kas aiz Paradīzes dārza vārtiem, tam sviedriem vaigā nākas savu maizi ēst, tam sešas dienas smagi, grūti jāstrādā, līdz sirmam vecumam. Un ja ar' šodien varam sacīt: Paldies Dievam! Dievs zina, kas būs rīt?

Rītdiena mūs padara par Mamona kalpiem.

Norūpējies, nobijies un - Mamona kalps, tāds ir pirmais Ādams, dabīgais cilvēks.

2. Bet ja nu esam tik daudz runājuši par pirmo Ādamu, par dabīgo cilvēku, man šķiet, vismaz pāris vārdu būtu sakāmi arī par otro Ādamu, par Dieva cilvēku.

Vai nav zīmīgi, ka visā Jaunajā derībā, visos četros evaņģelijos, nav ne vārda - no kā īsti mūsu Meistars pārticis? Viņš nepiedzima Paradīzes dārzā, - tālu aiz Paradīzes vārtiem, lopu kūtī. Viņš bija izsalcis un izslāpis. Viņš arī zināja, cik jauki tas ir - mājās būt. Vai citādi Viņš būtu izsaucies: Lapsām ir alas, putniem ir lizdas, bet Cilvēka dēlam nav kur nolikt savu galvu!

Kur bija Viņa mājas? No kā Viņš pārtika? No saujas graudu, kuŗus gājējs izberž ceļmalā? No galda Sīmaņa vai Lēvja mājā? Cik ilgi zemnieks graudus vārpās atstās? Cik ilgi viesi kavēsies? Tai pašā vakarā tie tencina un izklīst.

Kā puķe Dieva dārzā, tā Viņš ziedēja. Kā putns koka zarā - Dievu slavēja. Un tikai Dievam kalpoja. Un dzinās tik pēc Dieva valstības un Viņa taisnības.

Nedomāju, ka Viņu varēsim aizsniegt arī šajā ziņā. Bet, ko Viņš sacījis par zūdīšanos un par rītdienu, to derētu gan ievērot.

a) Ar zūdīšanos neko nevar panākt. Nav nozīmes. Tā nelīdz.

"Skataities uz putniem gaisā: Ne tie sēj, ne tie pļauj, ne tie sakrāj šķūņos, un jūsu debesu Tēvs tos baŗo. Vai tad jūs neesat daudz labāki nekā viņi? ... Mācaities no puķēm laukā kā tās aug: Ne tās strādā, ne tās vērpj. Tomēr es jums saku: ir Zalamans visā savā godībā nav tā bijis apģērbts, kā viena no tām..."

Nezinu, vai puķe un putns mums var vairs ko mācīt. Esam jau par tālu aizgājuši no Svētā Franča un mūsu pašu Skalbes pasaules. Kā gan var runāt putniem, un kā var teikt: Mans brālis putniņš silā un zivtiņa atvarā? - Tai pasaulē, kur tagad daudzi dzīvojam, nav puķu vairs, nav putnu...

Bet Jēzus nerunā tikai par puķēm un putniem. Atcerieties līdzību par uzticētajiem talantiem, atcerieties līdzības par bagāto zemkopi un žēlsirdīgo zamarieti! Cik tomēr apskaužams tas nelietīgais kalps, kas savu kungu bīdamies un domādams par rītdienu, bij ņēmis savu talantu un ieracis to zemē! Viņš vismaz savu talantu var uzrādīt, kad viņa kungs to atprasa. Ja tāpat rīkojušies esam arī mēs, mēs nevaram pat to... Klētis, kur tu savas tīnes un apcirkņus pildījis, nodeg tavu acu priekšā. Tavi vezumi iestieg un netiek vairs no vietas. Un ja ar' tevi pavadītu nez' cik Kapeiku vai Centu, Santimu vai Peniju kā uzticamu kalpu pulks, ceļš - ne no šī, ne tā - ir pagriezies uz Jēriku. Tev tavus kalpus atņem, un tevi pašu tikko dzīvu pamet ceļmalā...

Pēc septiņiem bagātiem gadiem nāk septiņi bada gadi. No Laika upes izkāpj krize, bezdarbs, kaŗš... Un kur nu arī Mamons gaužam maz var palīdzēt. Un ja viņš nevarēja vakar, vai tad varēs rīt? Ne Mamons, - Dievs ir rītdienas kungs. Ne Mamonam, bet Dievam mums ir jākalpo, kad domājam par rītdienu.

Protams, mēs nevaram ziedēt kā puķe pļavā, mēs nevaram kā putns zara galā šūpoties, mums vajag sēt, ja gribam pļaut, mums sviedriem vaigā jāstrādā, ja gribam savu maizi ēst - mums vajag ēst, mums vajag dzert, mums vajag apģērba un pajumtes. Bet vai tad Dievs to nezina? - "Jūsu debesu Tēvs zina, ka jums visa tā vajaga", saka Pestītājs. "Dzenieties pa priekšu pēc Dieva valstības un pēc Viņa taisnības, tad jums visas šīs lietas taps piemestas."

"Kuŗš jūsu starpā var ar zūdīšanos savam mūžam pielikt kaut vai vienu olekti?" Nav nozīmes zūdīties.

b) Bet zūdīties nav arī vajadzīgs.

Kad pirmajiem cilvēkiem saule pirmo reiz rietēja aiz Paradīzes dārza vārtiem, tie jutās atstāti kā bērni tumšā istabā un izbijušies spiedās viens pie otra. Tā vajadzētu darīt arī mums. Mēs esam viena Tēva bērni. Mums jānes citam cita nastas. Bet cilvēks cilvēkam ir gaužam niecīgs atbalsts. Bērns bērnam maz spēj palīdzēt. Bet ja bērns savu roķeli var ielikt sava tēva rokā, tad istaba var būt cik tumša būdama, vairs baiļu nav. Tā arī cilvēku var rīt- un parītdiena biedēt tikai tad un tikai tikmēr, kamēr viņš savu roku nav licis sava debess Tēva rokā.

Aiz Paradīzes dārza vārtiem cilvēks līdzinājās grasim, kas izkritis no sava īpašnieka rokas. Viņš maldījās kā noklīdusi avs. Viņš jutās nelaimīgs kā Pazudušais dēls: nav viņam Tēva vairs, nav Tēva māju. Un Mamons, viņa kungs, to baro sēnalām.

Kristus uzmeklēja noklīdušo avi. Viņš pacēla nokritušo grasi. Viņš jautā arī tev, kas raizējies un zūdies: Cik algādžu nav tavam Tēvam? Un viņiem visiem visa gana! Bet tu, kas esi sava Tēva bērns, ciet badu, raizējies! Ej atpakaļ pie sava Tēva!

"Neviens nevar kalpot diviem kungiem: vai viņš vienu ienīdīs un otru mīlēs jeb arī vienam pieķersies un otru atmetīs. Jūs nevarat kalpot Dievam un mantai."

Ja zūdamies, tas neko nepalīdz. Bet zūdīties nav arī vajadzīgs. Dievs par mums visiem gādā.

MĀC. ALFREDS SUDARS

Ticībą

(Ticības atjaunošanas svētkos)

MĒS bieži dzirdam ļaudis sakām, gan dažreiz arī paši sakām: es vairs nevaru, man vairs spēka nav, man sāp - sāp miesa un dvēsele, es krītu un grimstu, es vairs nevaru ticēt, es šaubos.

Kāpēc?

- Tava ticība ir vāja. Tāpēc tu nevari, tāpēc tev spēka nav, tāpēc tev sāp, tāpēc tu krīti un grimsti. Ja mūsu ticība būtu tik vien liela kā sinepju graudiņš, jau tad mēs spētu kalnus pacelt. Bet mums patiesi trūkst pat šīs mazās sinepju graudiņa ticības. Un kad ticības trūkst, vai kad tā ir vāja, mēs grimstam un grimsim. Bez ticības nevar Dievam patikt. Un bez Dieva mēs nekā nespējam darīt, vai arī mūsu dzīve un darbs ir un būs brūkošs Bābeles tornis.

Kristus evaņģelija gaišākais vārds ir cerība, lielākais - mīlestība, bet stiprākais - ticība. Jēzus saka: "Kaut tu varētu ticēt! Tas visu spēj, kas tic."

Kas ir ticība?

"Ticība ir stipra paļaušanās uz cerējamām un pārliecība par neredzamām lietām." Ticība ir - būt savā dvēselē pārvarētam un satvertam no Dieva. Ticība ir dzīve Dievā.

Kaut tu varētu ticēt!

Kaut tu varētu ticēt un būt no Dieva satverts un Viņā dzīvot! Svētīgs ir cilvēks, kas savā dzīvē un cīņās to ir ieguvis. Ticība ir tā, kas var dot un dod spēku. Lai cik tu būtu piekusis, lai cik dziļas būtu tavas sāpes, lai cik smagas un lielas tavas cīņas, ticība Dievam palīdz. Tā ir mūžīgi jauns un neizsmeļams spēka avots. Pat tad, kad nāve jau tuvojas, ticīgais sajūt un zina: "No ticības taisnais dzīvos."

Mūsu laikmeta ticība.

Kur tu esi ticība? - tā bieži vien gribētos jautāt. Daudzās lielās latviešu sanāksmēs un tautas svētku dienās skaļi un lepni tiek runāts par dzimtenes un tautas atbrīvošanu, par tautas saglabāšanu. Tās ir lietas un notikumi, kuŗus mēs gaidām. Tie dziļi aizkustina un savilņo mūsu sirdis. Tās ir skaistas iece-

res, bet, draugi, tās ir tikai mūsu pašu ieceres. Mūsu pašu stiprums un spēks ātri salūzt, tāpat kā dažreiz jau ir lūzis. Aiz visām skaļajām runām, iecerēm un sapņiem stāv Viens un saka: "Jo bez manis jūs nenieka nespējat darīt." Vai tagadējā laikmeta pati liktenīgākā kļūda nav tā, ka pašā pirmajā vietā - Dieva vietā liekam savu tautu un savus personīgos nodomus? - Par maz ir mūsu dzīvē īstas paļāvības Viņa vadībai, par maz mūsu dzīvē ir ticības.

Ticības kalnā ir neatlaidīgi jākāpj. Apustulis Pāvils raksta filipiešiem: "Es esmu mācījies būt pieticīgs ar to, kas man ir. Es protu būt zems, protu dzīvot arī pilnībā; esmu ieskatījies visādos likteņos, protu būt paēdis un izsalcis, dzīvot pilnībā un ciest trūkumu. Es visu spēju iekš tā, kas man dod spēku." - Te ir pilnīga paļāvība uz Dievu, dzīve Kristū un Viņa varenajā spēkā.

Reformācijas laikmetā kāds draugs Mārtiņam Luteram jautājis: "Kur tu tagad paliksi?" - Luters bez vilcināšanās atbildējis: "Zem debess!" Un aicināts uz Vormsu, Luters saviem draugiem sacījis: "Uz Vormsu esmu aicināts, uz Vormsu es iešu, kaut arī tur velnu būtu tik daudz, cik dakstiņu uz jumtiem." - Tā ir pārliecināta ticīga cilvēka drosme un spēks. Ticība nebīstas. Tā nešaubās. Tā neliecas. Tā sargā. Un beidzot ticība uzvar.

"Kaut tu varētu ticēt! Tas visu spēj, kas tic."

Mēs varam būt pateicīgi Dievam, ka piederam tai draudzei, kur "ticīgo pulks bija viena sirds un dvēsele" (Apustuļu darbi 4,32a). Mēs varam būt pateicīgi Dievam, ka esam luterieši, ka varam savu ticības dzīvi celt uz skaidrajiem evaņģelija pamatiem. Ticības atjaunošanas svētkos pārdomāsim, kā atjaunot savu ticību, kā reformēt savu dzīvi un celt to uz stipra un droša pamata.

Pirms gadiem divdesmit Kārlis Skalbe Ticības atjaunošanas svētkos rakstīja par ticību, ko māmuļa sadziedāja rudens vakaros, kas sargājusi ir tautību, ir labos tikumus un - ka cilvēks ir garīga celtne. "Visskaistākās un pilnīgākās celtnes ir tās, kuŗas paceļas uz kristīgās ētikas pamatiem." Paliksim uz šiem pamatiem! No visiem pamatiem kristīgā ticība ir tas drošākais.

"Tas visu spēj, kas tic!"

PROF. K. KĀRKLIŅŠ

PAR PAZUDUŠAJIEM DĒLIEM

Bez apstājas rit laika rats, un cilvēki tam līdzi steidzas, saka Ed. Veidenbaums. Līdz ar laiku mainās cilvēki. Paaudze seko paaudzei. Novecojušās paaudzes noiet no dzīves skatuves. Ziedošas paaudzes nāk viņu vietā. Dzīve ir nemitīga paaudžu maiņa. Paaudžu radītās kultūras vērtības uzglabājas. Tās neiet zudumā. Vecā paaudze nostājas kultūras vērtību sarga vietā. Tā rūpējas par to, lai koki neieaugtu debesīs. Jaunā paaudze turpretī meklē jaunas atziņas. Vecā paaudze ir konservātīva, jaunā paaudze lielākā vai mazākā mērā revolucionāra. Vecajā paaudzē darbojas inerces likums, jaunajā paaudzē - attīstības likums. Vecā paaudze aizstāv tagadni, jaunā paaudze cīnās par nākotni. Tā vienmēr pastāv plaisa starp veco paaudzi un jauno. Un šī plaisa pastāvēs tik ilgi, kamēr vien dzīve ies uz priekšu. Vecais vienmēr mirs, jaunais arvien ieņems tā vietu. Dzīves attīstības gaitā tad nu rodas pazudušie dēli. Tie ir gāju putni, kas reti sasniedz silto zemi. Pa laikam viņi savā lidojumā aiziet bojā. Skarbā dzīves cīņa viņus stipri iedragā vai pavisam sadragā.

Izšķir trīs pazudušo dēlu grupas. Pirmajā grupā ietelp tie pazudušie dēli, kas aiziet no vecās paaudzes, meklē un maldās kādu laiku un atgriežas atpakaļ pie vecās paaudzes. Viņiem pietrūkst spēka, lai iegūtu jaunas atziņas. Vecās paaudzes mācības izrādās stiprākas par jaunās paaudzes atziņām. Īstenībā gan viņi pie tām nemaz netiek.

Otrā grupā ietelp tie pazudušie dēli, kas aiziet no vecās paaudzes un nenonāk pie jaunās. Viņi vairs neatgriežas atpakaļ pie vecās paaudzes. Viņi nonāk galīgā garīgā apjukumā. Viņi ir pazudušie dēli vārda īstajā nozīmē. Viņi lielākā vai mazākā mērā iet traģiski bojā.

Trešajā grupā ietelp tie pazudušie dēli, kas aiziet no vecās paaudzes un nonāk pie jaunās paaudzes. Viņi piesavinās jaunās paaudzes atziņas un nosoda vecās paaudzes uzskatus. Īstenībā viņi nemaz nav pazudušie dēli. Viņi zuduši vecajai, bet atraduši jaunu pasauli. Viņi ir uzvarētāji dzīves cīņā. Apskatīsim visas trīs pazudušo dēlu grupas atsevišķi.

Pirmās grupas pazudušie dēli nav apmierināti ar vecās paaudzes dzīvi un uzskatiem. Viņi jūt sevī neskaidru dziņu pēc labākas dzīves. Tādēļ viņi atstāj tēva mājas un dodas plašajā pasaulē meklēt jaunas atziņas. Tur viņi vieglprātīgā dzīvē drīz vien izšķiež savu mantojuma daļu un nonāk lielās grūtībās. Dzīvodami tālu prom no dzimtenes, viņi svešumā pārdzīvo dziļas ciešanas. Cik labi bija tēva mājās un cik grūti ir svešā zemē! Jaunie uzskati tagad mazāk nodarbina viņu prātu. Viņi domā par tēva mājas jaukumiem un svešas zemes ļaunumiem. Tēva mājas dzīves ērtības un materiālie labumi nu vairāk saista viņu uzmanību. Toties jaunās atziņas viņus interesē jau mazāk. Bet tēva mājas dzīve un uzskati viņus saista arvien vairāk. Un viņi atgriežas tēva mājās. Tur ir visām grūtībām gals. Tur tagad viņu laimes saule uzlec un noriet. Šīs grupas pazudušajiem dēliem ir gan spēks sākt jaunu uzskatu meklēšanu, viņi kādu laiku arī meklē jaunas atziņas. Bet viņiem pietrūkst spēka vest cīņu par jauniem uzskatiem galā. Viņi atgriežas atpakaļ tēva mājās. Kādu laiciņu viņi bija gan pazuduši, bet viņi drīz vien atgriežas. Šeit vecā paaudze uzvar jauno. Vecie uzskati izrādās stiprāki par jaunajiem. Aplūkojamie pazudušie dēli ir konservātīvi. Maz gara spēka viņi veltī jaunu atziņu meklēšanai. Viņi paliek pie veciem uzskatiem. Tā vecā paaudze uzvar jauno paaudzi. Dzīve stāv uz vietas.

Šajā grupā ieskaitāms Jaunās derības pazudušais dēls. Jēzus līdzībā viņš aiziet no tēva mājām, nonāk dzīves grūtībās un atgriežas atpakaļ. Jēzus līdzībā galvenā uzmanība veltīta nevis pazudušā dēla maldiem svešumā, bet gan tēva lielajai mīlestībai. Kristus izceļ nevis dēla maldus, bet tēva lielo mīlestību. Tā ir mīlestības mācība, kuŗu aizstāv Kristus. Tēva mīlestība ir Kristus mīlestības atblāzma.

Latviešu literātūrā šīs grupas pazudušos dēlus plaši notēlo Apsīšu Jēkabs. Pieturēdamies pie konservātīvi kristīgiem uzskatiem, viņš savos darbos bieži notēlo pirmās grupas pazudušos dēlus. Visi viņa pazudušie dēli meklē, maldās, cieš un beigās atgriežas. Dažreiz šī atgriešanās notiek agrāk, dažreiz atkal vēlāk. Reizēm pazudušais dēls atgriežas tikai uz nāves gultas. Tāda pazudušo dēlu atgriešanās izskaidrojama ar rakstnieka dzīves un pasaules uzskatu. Konservātīvi kristīgais pasaules uzskats noteica viņa pazudušo dēlu atgriešanos. "Mīlējiet, mīlējiet! Esiet brāļi!" - skan Apsīšu Jēkaba augstākais bauslis. Apsīšu Jēkabs notēlo pazudušos dēlus šādos stāstos: Pie pagasta tiesas, Uz pilsētu, No mazām dienām, Svešos ļaudīs u.c.

Pie otras grupas pazudušajiem dēliem pieder tie, kas aiziet no vecāku mājām, lai meklētu labāku dzīvi. Viņi meklē, maldās, cieš, bet jaunās pasaules neatrod. Viņi vairs nepieder ne pie vienas paaudzes. Vienu krastu viņi ir atstājuši, bet otra - nav sasnieguši. Viņi paļaujas dzīves straumei, lai tā viņus nes kurp grib. Tā Krustiņš R. Blaumaņa bēdu lugā Pazudušais dēls dziļās sāpēs vaicā Mikum: "Miku, kāpēc ar neizdevušos dzīvi nevar darīt tāpat kā ar neizdevušos cimdu: izārdīt un adīt no jauna?" Tomēr dzīve nav cimds. Cilvēks dzīvo dzīvi tikai vienu reiz. Tā vairs neatkārtojas mūžu mūžos. Dzīvi veidot ir visgrūtākā māksla.

Otras grupas pazudušie dēli nereti izcīna dziļu iekšēju cīņu. Tā ir dziļa traģēdija, kuŗu viņi pārdzīvo. Jo lielāks ir pazudušo dēlu morālais spēks, jo traģēdija ir stiprāka. Tā Krustiņš pārdzīvo dziļas dvēseles mokas. Viņa nošaušana līdzinās pašnāvībai. Turpretī Krustiņa draugs Pālīšu Pauls nepārdzīvo nekādas traģēdijas. Viņam pilnīgi trūkst morālās apziņas par to, kas labs un kas ļauns. Viņš aiziet bojā bez jebkādām mokām.

Cilvēki mīl stabilu dzīvi. Viņi grib stāvēt uz drošiem pamatiem. Pārejas laiki noārda stabilo dzīves iekārtu. Tad cilvēki nereti zaudē garīgo līdzsvaru un iet traģiski bojā. Tāpēc taisni nestabilos laikos visvairāk rodas pazudušo dēlu. Tie ir pārejas laiku upuŗi. Dzīves likums ir bargs: kas nestāv droši uz kājām, tas krīt. Īstie pazudušie dēli vienmēr iet bojā.

Otras grupas pazudušos dēlus ir notēlojuši J. Neikens, R. Blaumanis, A. Saulietis u.c. J. Neikens rāda pazudušo dēlu stāstā Kalniņš un Puriņš jeb Vai devītais bauslis vēl spēkā? Rakstnieks to tēlo tapšanas gaitā. Viņš rāda, kā sliktie dzīves apstākļi samaitā labu cilvēku. Sākumā Puriņš ir labs cilvēks, bet sliktie dzīves apstākļi viņu saēd. Viņš sāk melot, zagt un beidzot aiziet Kariotas Jūdasa ceļu. Stāstā Bāris J. Neikens notēlo pat veselus divus pazudušos dēlus: Pēci un Jēci. Pēcis ir aplamas audzināšanas, sliktas apkārtnes un ļauno draugu ietekmē kļuvis par pazudušo dēlu. Turpretī Jēcis ir tapis par pazudušo dēlu audzināšanas trūkuma dēļ. J. Neikens neļauj saviem pazudušajiem dēliem atgriezties. Viņā reālists ir spēcīgāks par ideālistu.

Tāpat arī R. Blaumanis ir notēlojis pazudušos dēlus vairāk darbos. Ievērojamākā no tām ir bēdu luga

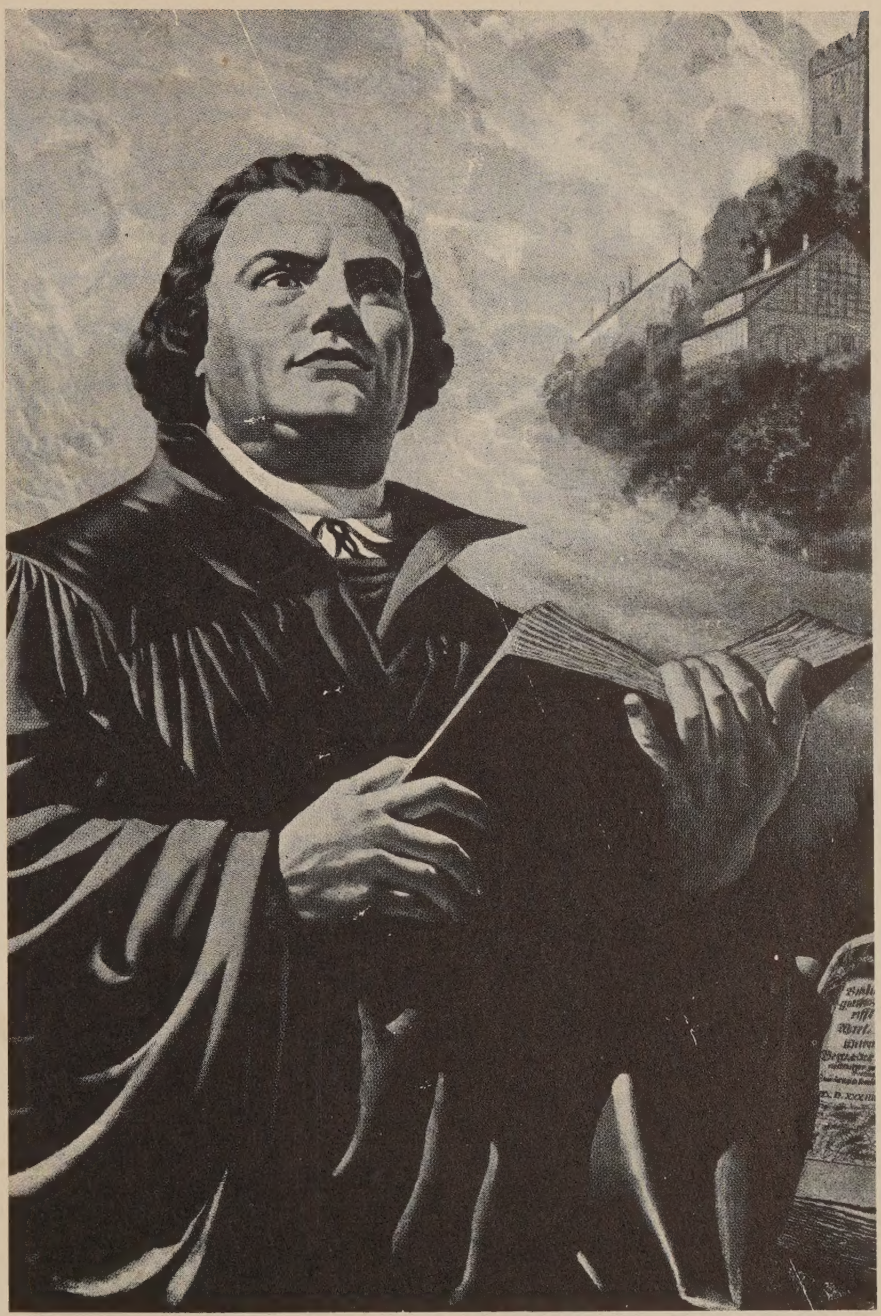

Ruterforda Boida - Mārtiņš Luters

Pazudušais dēls. Tajā viņš tāpat kā J. Neikens rāda divus pazudušos dēlus: Krustiņu un Paulu. Pirmais ir notēlots tapšanas gaitā, otrs - jau izveidots. Bēdu lugā Pazudušais dēls R. Blaumanis ir sasniedzis kulminācijas punktu pazudušo dēlu notēlošanā latviešu literātūrā. Viņa pazudušie dēli ir īstie pārejas laikmeta upuri.

Vecajā derībā notēlots ķēniņa Dāvida dēls Absoloms. Viņš ir pazudušais dēls. Viņš nostājas pret savu tēvu Dāvidu. Cīņā ar to viņš iet bojā. Absoloms neatgriežas. Tā tēva mācība izrādās stiprāka par dēla uzskatiem.

Trešajā grupā ieskaitāmi tie pazudušie dēli, kas aiziet no vecās paaudzes un pievienojas jaunajai paaudzei. Viņi atrod jaunu pasauli, kuŗā tie darbojas. Viņi nostājas pret veco pasauli un uzsāk ar to cīņu. Savā cīņā tie nepazīst žēlastības. Spilgtu trešās grupas pazudušo dēlu ir notēlojis J. Rainis dzejolī Pazudušais dēls. "Viņš nenāk vis lai jūgā plecus liektu, Bet jūs no templa triektu."

Trešās grupas pazudušie dēli ir laimīgie atradēji. Viņi ir jaunu atziņu ieguvēji.

Mēs redzam, ka pazudušie dēli pieder pie lielās meklētāju saimes. Viņi ilgojas pēc labākas un plašākas dzīves. Daži gan no viņiem atgriežas atpakaļ vecajā dzīvē. Citi aiziet bojā. Bet vēl citi atrod jaunas atziņas un atklāj jaunas pasaules. Pēdējie virza dzīvi uz priekšu.

Šo cilvēku meklēšanas garu pasaules literātūrā vispilnīgāk ir izteicis vācu rakstnieks V. Ģēte savā traģēdijā Fausts. Fausts noslēdz ar Mefistofeli līgumu, ka viņš piederēs velnam, ja varēs teikt uz acumirkli: "Tu esi skaists, jel kavējies!" Un šo acumirkli viņš sasniedz tikai mūža beigās pēc vērtīgas darba dzīves. Bet kas dzīvē centies un cīnījies, tas ir brīvs no velna varas. Tas ir atpestīts.

Kas mūžam cīkstot cīnījies,
To atpestīt mēs varam.

Tādā kārtā dzīve ir nenogurstoša cīņa pēc dziļākas un labākas iekārtas. Pazudušie dēli ir šīs cīņas darbinieki. Viena grupa pazudušo dēlu gan atgriežas atpakaļ vecajā pasaulē. Otra grupa aiziet bojā. Bet trešā grupa atrod jaunu pasauli. Tomēr visiem viņiem piemīt ilgas pēc pilnīgākas dzīves. Viņi ir jaunu atziņu meklētāji. Bet jauno atziņu meklēšana ir savienota ar grūtu cīņu un dziļām ciešanām.

PROF. EDM. ŠMITS

Kāds vārds par dogmatiem

III

PIE trešā punkta, tas ir kristoloģijas, lasītāji droši vien gaidītu kādu paskaidrojumu, kāpēc kristīgajiem bija tik svarīgi apliecināt, ka Jēzus ir Kristus (tas ir Dieva sūtītais Pasaules Valdnieks, Pestītājs) un Kungs (Kyrios - Adonai) tikpat augsts Kungs kā pats Tēvs. Kāda atziņa, kāda iekšēja nepieciešamība viņus spieda tik noteikti pasvītrot, ka Kristus jau Mūžībā bijis pie Tēva, ka caur Viņu visas lietas ir radītas, bet tad mūsu, cilvēku un mūsu grēku dēļ Viņš nācis un zemojies un pats par cilvēku tapis, nevien lai mūs mācītu, bet lai mūsu pestīšanas dēļ arī ciestu un mirtu. Pie samērā vēlākām, tā sakot "otrā izlaiduma" problēmām, piederēja arī tāds jautājums: kā šās abas dabas, tas ir dievišķā un cilvēcīgā, apvienojas Kristus personā? Arī te radās vajadzība nospraust zināmas ieskata pamatlīnijas, jo lielās svārstības kaitēja Baznīcas darbam. Tas tika izdarīts 4. lielajā oikumēniskajā (t.i. "vispasaules") sinodē Chalkedonā 451. g. (kristoloģiskais dogmats pamatvilcienos bija pieņemts jau pirmajā oikumēniskajā sinodē Nikajā 325. g.). Pēdējā kristoloģijas daļā parasti mēdz runāt par paaugstināto Kristu, sākot ar Viņa nokāpšanu pašos dziļākos šausmu un nāves dziļumos (ellē), Viņa augšāmcelšanos, uzkāpšanu debesīs un otrreizējo atnākšanu.

Šeit ir viens punkts, kur Dr. H. Biezais devis ļoti iepriecinošu un jauku atbildi, proti, jautājumā par Kristus augšāmcelšanos (šī vieta ir iepriekšējā nodaļā, no 54.-57.lpp.). "Daudz nozīmīgāka par pierādījumu ticamības pārbaudi ir šī ticība pati un tās dvēseliskie pamati" (54.lpp.). "Ja šāda ticība nebūtu pavadījusi pirmos mācekļus, tad kristīanisma vietā vēstures pētnieks, kas interesētos par jūdu tautas vēsturi, varētu izlasīt vienu lappusi vairāk par kādu jūdu gudro un apkārtstaigājošo mācītāju starp daudziem citiem" (57.lpp.).

Nākamā 4. punktā mēs būtu gaidījuši pārskatu par Svētā Gara problēmām (pneumatoloģiju), piem., kur kristīgais cilvēks šo Sv. Garu mana darbojamies, kā Sv. Gars pārveido cilvēku, kas ir grēku piedošana vai "taisnošana ar ticību", kas atgriešanās, atdzimšana, kādā ziņā kristīgais cilvēks ir svēts, kas ir "viena svēta kristīgā Baznīca", kas ir sludinātais Dieva vārds un sakramenti, beidzot, ko mēs varam domāt par mirušo augšāmcelšanos, pastaro tiesu un mūžīgo dzīvošanu.

Autors piemin tikai vienu šā zara (pneumatoloģijas) pazarīti - eklēsioloģiju (mācību par baznīcu). Bet kādiem vārdiem! "Burta reliģija, ieņēmusi gara reliģijas vietu, pamazām izveidoja veselu mācību par baznīcu jeb eklēsioloģiju" (67. lpp.). Vispirms te jāteic, ka dogmatiskās eklēsioloģijas izveidotāji bija tādi vīri, kā Hermas, Ignacijs, Justins, Aleksandrijas Klements, Origens, Augustins - sava laikmeta visbrīvākie domātāji. Lai pie kuŗa cita, taču ne pie viņiem vēsturnieki ir meklējuši burta kalpus. Vajag tikai šos vīrus nopietnāki pastudēt un salīdzināt kaut vai ar mums pašiem, lai tad zinātu, kam lidojums ir brīvs, vēriens plašs un kam spriedums ik pa divi soļi iestieg aizspriedumā. Ir zīmīgi, ka vislielākais un visievērojamākais darbs eklēsioloģijā, proti, Augustina "Par Dieva pilsētu" (De civitate Dei) - apskata Baznīcu tīri garīgā plāksnē, ārēji organizātorisko vai institucionālo pusi tikpat kā nepieminot. "Dieva pilsēta", t.i. Kristīgā Baznīca tāpat atšķiras no "pasaules pilsētas" (t.i. neticīgajiem), kā Abels no Kaina. "Divas dažādas mīlestības veido divas pilsētas" (XIV, 28), vienu veido cilvēku mīlestība uz sevi pašu, kas kļuvusi neierobežota, beidzot noved pie Dieva nicināšanas un varmācības pret tuvāku. Otru veido mīlestība uz Dievu, kas izpaužas mīlestībā uz tuvāku. Tā var noiet tik tālu, ka cilvēks var pat noniecināt sevi pašu. "Vienā valdniekus un tautas, pār kuŗām tie valda, pašus valda varas kāre; otrā valdnieki un pavalstnieki kalpo viens otram mīlestībā, vieni rūpēdamies par visu, otri paklausīdami" (XIV, 28). Turēdamies domās par Baznīcu šais garīgajos augstumos, Augustins it

kā piemirst Romu, pāvestu (lai gan šai krēslā sēdēja jau viņa skolēni vai cienītāji), bīskapus (starp kuŗiem viņš tobrīd bija visievērojamākais). Viņš runā par tīri garīgo priesterību, ar kuŗu katrs kristīgs cilvēks ir tā Kunga priesteris. Kāda "mistiska svaidījuma dēļ" (propter mysticum chrisma, XX,10) visi ir tapuši par viena mūžīgā Priesteŗa (t.i. Kristus) locekļiem. Protams, tad vairs nevar būt diskusiju par to, vai Baznīcas cilvēki ir "Dieva izredzēta tauta" - jo šāds jautājums ir skaidrs pats par sevi. Katram Baznīcas loceklim ir tiesības un pienākums nest sevī šo priecīgo apziņu, ka viņš ir izredzēts - lai tā viņu pacilā ir stundā ir nestundā.

Šī izredzētības apziņa nav sajaucama ar svētuļu iedomību vai farizeju paštaisnību. Katra kristīga cilvēka pienākums ir šās divi lietas ļoti stingri nošķirot. Tas ir ļoti grūti cilvēcīgās vājības dēļ, jo daudzi slīd uz paštaisnību. Nemanot iegrimt farizejismā var pat nopietni ticīgais cilvēks, kas patiešām gribētu dzīvot pēc Kristus mācības. Teologa, mācītāja uzdevums ir arvienu mācīt, kā šīs divas lietas ir šķirojamas, lai cilvēks nenoturētu pēdējo par pirmo, bet lai vienai pieķertos un lai otru aizsviestu. Kāda ir starpība?

Apziņā, ka "mēs" (t.i. Baznīca) esam "izredzētie ļaudis" mūsu acis ir paceltas uz Kristu. Tad mēs redzam kādas vērtības nāk no Viņa un kas citiem ārpusē nav. Jo nepilnīgāks un grēcīgāks es pats sevi apzinos, jo lielāks mans prieks, ka tomēr esmu neizprotamā kārtā izredzēts. Baznīcas locekļi savu svētumu zemes virsū vairāk apzinās cerībā (in spe). Kristīgais ir svēts tāpēc, ka viņš ir Dieva rokās. Kristīgums nav esamība (esse), bet tapšana (fieri) - tā nav satveršana, bet rokas izstiepšana - saka Mārtiņš Luters (sk. Gal. schol. 5, 16, Weim. 57^{II}, p. 102 un Rom. 12, 2, W 57^{I}, p. Visgrūtākais esot iestāstīt sev, ka mēs esam svēti (Ps. 11,6, W.40^{II} p. 239). Dievs savu svēto Baznīcu tā apslēpis un aizbēris ar cilvēku (pašas Baznīcas locekļu) vājībām, ka tā kļuvusi neredzama. Taisni tāpēc tai ir jātic (turpat). Ir vērts ieskatīties Augustinā vai Luterā vai viņiem līdzīgos Baznīcas vadoņos: viņi skaidri saredz neredzamās Baznīcas nepilnības un grēkus, skaidri zina arī savu grēku, nodreb par to un tomēr ticībā un paļāvībā skaidri pateic, ka mēs (tas ir Baznīca) esam svēti, jo Viņš ir svēts, kas mūs svētus dara. Vienkāršos vārdos mēs šo "izredzētās tautas" apziņu varētu raksturot tā: "Mēs esam svēti, lai gan mēs paši esam grēcinieki, tāpēc ka Dievs savā žēlastībā mums piedevis mūsu grēkus, dara mūs jaunus un ir jau mūs pievienojis svēto biedrībai."

Ir arī kāda cita "izredzētības" apziņa, kas nav saskaņojama ar kristīgo garu. Tā ir apsēdusi cilvēku (vai tautu, reliģisku grupu, sabiedrības šķiru), ja viņš iedomājas, ka viņš ir Dieva izredzēts viņa paša cēlo īpašību dēļ, piemēram, viņa rakstura, labo darbu, gara spēju, talantu vai arī rases vai iedzimtības dēļ. Kā lai Dievs viņu neizredzētu, jo Dievs taču izredz tos labākos, un es taču katrā ziņā esmu labākais! "Mums ir Abrāms par tēvu" (Mat. 3, 19), teica jūdi. "Mēs esam kunga cilts no cēlās ziemeļu rases" - teica nacionālsociālisti. "Es tev pateicos, Dievs, ka es neesmu tāds kā citi cilvēki... vai arī kā šis muitinieks" (Lūk. 18, 10) - teica farizejs dievnamā. "Kad visi mūsu kaimiņi gruzdēs elles liesmās, tad tikai mūsu mazais pulciņš baudīs "īstos debesu priekus" - teica kāds vecmodīgs sektants. "Visai kristīgai baznīcai ir jāiet bojā, jo tā ir reakcionāra tumsone. Jaunu ceļu var rādīt tikai "tādi gaiši kritiski domātāji kā es, kaut es arī ceļa nezinu" - teica pie sevis kāds moderns "lietpratējs" ticības lietās. - Ir kāda izredzētības apziņa, kas atļauj citus nicināt un nīst, bet tā nav kristīgā - pēdējā liek mīlēt un būt pazemīgam. Kristus dažreiz pats pasvītroja, ka viņa sekotāji ir izredzēti ļaudis: "Jūs esat zemes sāls", "Jūs esat pasaules gaišums" (Mat. 5, 13. 14); ap. Pēteŗa I vēstule saka: "Jūs esat izredzēta cilts, ķēnišķīgi priesteŗi, svēta tauta, Dieva īpašums" (2,9). No otras puses - tas pats Kristus ļoti brīdinājis no tāda veida izredzētības apziņas, kāda bija farizejiem.

Īsti kristīgai apziņai, ka esam Dieva izredzēti, ir šādas iezīmes: A. Esam izredzēti tikai Dieva ž ē l a s t ī b a s dēļ. Dievs mani izredzējis nevis tamdēļ, ka es esmu labāks par citiem, bet savas noslēpumainās neizdibināmās mīlestības dēļ. B. Ja esmu izredzēts, tad man jābūt p a z e m ī g a m pret manu tuvāko, - man jāredz kas viņā ir labs, kas viņā ir no Dieva bērna, varbūt viņš ir labāks par mani. Es kā Dieva izredzētais arī nedrīkstu tiesāt savu tuvāku, jo esmu tāds pats grēcinieks kā viņš, droši vien lielāks. C. Ja esmu Dieva izredzēts, tad tas man uzliek lielākus p i e n ā k u m u s, bet es tos varu priecīgi pildīt, jo tie dara dzīvi bagātu. D. Ja esmu "Dieva izredzēts", tas dod man gaišas c e r ī b a s un arī jaunus spēkus, pildīt to, ko Dievs grib. Tad skati nav saistīti pie tagadnes vien, bet lido pāri uz nākotni.

Ja šo raksturīgo īpašību trūkst, tad, protams, tā vairs nav kristīgā izredzētības apziņa, bet kristīgam cilvēkam ir jābūt nomodā par sevi, viņam sevi vienmēr jāpārbauda un visvairāk jāsargas no paštaisnības. Protams, viņš vairīsies no rupjas paštaisnības, bet viņā var iezagties kāda cita, izsmalcinātāka, bet vēl bīstamāka.

Princips "ārpus baznīcas nav pestīšanas" var izlikties varmācīgs, bet tikai modernam, vāji reliģiskam vai nereliģiskam cilvēkam, kuŗa acīs reliģija ir "privātlieta". Mēs latvieši šad tad domājam, ka reliģijas lietās mēs drīkstam būt kā vientuļi meža vērši, patstāvīgi, lepni, neuzticīgi. Reliģija tad būtu tāda vaļas brīžu pārdoma par augstām lietām. Varbūt arī dzejiska pajūsmošana pēc savas gribas un patikas. Varbūt pat neliela pārdoma par Dievu, jo Viņš, ja Viņš vispāri ir, noteikti jutīsies pagodināts: Viņš taču zina, cik cēls ir tas vīrs, kas ar savām cēlām domām trīs reizes gadā Viņam gaŗām pagājis. Bet draudze? Tā ir tāda vecmodīga, garlaicīga organizācija, kuru es esmu sen jau garīgi pāraudzis un kuŗa nedrīkst mani nekādā gadījumā saistīt ar pienākumu, jo reliģija ir tīri individuāla lieta. Šiem "cēliem vīriem" būtu ieteicams pastudēt vispārīgo reliģiju vēsturi, lai redzētu, ka katra reliģija ir arī kopas vai "draudzes veidotāja" (Gemeindebildend), un bez tā nemaz nevar pastāvēt. Tad viņi zinās, ka tā migla, kas ir viņu galvā, par reliģiju vēl nav saucama. Vai mēs tiešām gribētu apgalvot, ka Jēzus Kristus mācījis tikai atsevišķām savrūp stāvošām personām, lai tās pastāstītu bērniem, draugiem un tad lai viss atkal noslīgtu aizmirstībā? Kas notiktu ar visu Kristus mācību un dzīvi, ar ciešanām pie krusta, pat ar augšāmcelšanās brīnumu, ja nebūtu Draudzes, kas visu to svēti glabā paaudžu paaudzēm, kas audzina, māca, liek arī dzīvi veidot pēc šā parauga? Apustuļu un tuvāko pēcapustuļu laikmetā, kad ticības dzīve bija jauneklīgi spirgta un varena, katram kristīgam cilvēkam bija skaidrs, ka draudze ir tā vieta, kur pestīšana notiek un kur Sv. Gars darbojas. Kristīgs cilvēks, pats par sevi saprotams, vienmēr ir draudzē, lai viņš dzīvotu cik tālu dzīvodams no citiem kristīgajiem, bet Kristus ir draudzes vidū līdz pasaules galam (Mat. 28. 20). Ja vien gadījās vienā vietā divi vai trīs kristīgie, tie, protams,

sanāca kopā vienā prātā Dievu lūgt, klausīties prieka vēsti un Sv. Gara pamācības (vai nu atcerēdamies Jēzus vārdus, vai arī pārdomādami kāda apustuļa vai cita kristīga sludinātāja vēsti). Viņi visi arī jutās kā locekļi vienā Svētā Kristīgā draudzē. Vai toreiz šķiroja, ka piederēt pie draudzes un piederēt Kristum ir divas dažādas lietas? Droši vien šos abus jēdzienus identificēja (uzskatīja par vienu lietu). Bet ja arī šķiroja, tad tikai vienā

PRĀV. J. ĶULLĪTIS

ziņā: proti, pieņēma, ka šinī laukā (t.i. draudzē) bez kviešiem (īstiem kristīgiem) var būt arī nezāles (neīstie, liekuļi, sk. Mat. ev. 13,24-30). Vēlāk pats Kungs plaujas laikā zinās, kā izdarīt pēdējo šķirojumu. Taču vai mēs drīkstam apgalvot, ka pirmkristīgo draudze būtu pieļāvusi arī citu domu: proti, ka ir iespējams piederēt Kristum, nepiederot Baznīcai? Ja kāds apgalvo, ka tādas domas bijušas, proti, ka cilvēks varētu būt Kristus atpestīts un pavisam neinteresēties par Kristus veidoto brālību - kristīgo draudzi, vai arī tīšā prātā atrauties no tās, tad tādam apgalvotajam gan sava doma ir jāpierāda. Tā nesaskan ar Kristus mācību, kas liek mīlēt ir Dievu, ir savu tuvāku. Kā var tuvāku mīlēt un nicināt kopu, brālību? Kā var cīnīties par Kristus lietu bez šādas kopas? Kā var būt karavīrs nicinādams armiju? Vai Kristus lieta ir tikai mana personīga lieta, vai mūsu visu kopēja lieta?

IESPAIDI EVANSTONAS KONFERENCĒ

ŠĀ apcerējumā nav iespējams pat galvenos vilcienos pateikt, kas notiek Evanstonas konferencē, kuŗa ir jaunāko laiku plašākā, ilgākā un svarīgākā visas pasaules protestantisko un ortodokso baznīcu delegātu sanāksme. Skaita ziņā ar saviem seši simti delegātiem un tūkstots padomniekiem, viesiem un novērotājiem viņa pārspēj pat pirmo oikumēnisko koncilu Nikajā, 325. gadā. Bet tikai skaita ziņā! Evanstonas konference paliek tālu aiz Nikajas koncila oikumēniskā satura ziņā. Kamēr Nikajas koncilā tiešām piedalījās visas toreizējās kristīgās baznīcas pārstāvji, Evanstonas koncilā katoļu baznīcas pārstāvjiem pēdējā brīdī noliegta piedalīšanās pat no Čikagas un - pat kā novērotājiem. Bez tam no tik plašas zemes, kā Padomju Savienība, nepiedalās neviens delegāts. Padomju Savienības prese jau iepriekš pasteigusies paziņot, ka Evanstonā pulcēšoties kapitālistisko zemju padevīgie kalpi, lai gara ieročiem stiprinātu kapitālistisko apspiedēju sašķobītās pozicijas. No satelitu zemēm piedalās 13 delegāti, no kuŗiem daži varonīgi pasaka patiesību par baznīcas apspiešanu un nebrīvību komūnistu režīmā, bet citi, gan nedaudzi, dedzīgi atkārto komūnistu ģenerāllīnijas pašreizējos saukļus par "jaunuzbūves sekmīgo darbu", koeksistences pilnīgu iespējamību un derīgumu abām pusēm.

Ja ievēro, ka 600 delegātu un daudzu padomdevēju starpā ir ne tikai politiskos resp. tautu attiecību jautājumos, bet arī teoloģiskos jautājumos dažādi uzskati, tad saprotīsim, cik grūti atrast saprašanos arī konferences galvenā tēmata - "Kristus - pasaules cerība" - konkrētajā saturā, jebšu delegāti un daudzie padomdevēji strādā ļoti intensīvi, sadalījušies 6 galvenajās komisijās un 15 grupās resp. apakškomisijās. Darbs katru dienu sākas ar rīta dievkalpojumu plkst. 8,30 un beidzas ar vakara dievkalpojumu plkst. 10,30. Tikai pusdienas laikā ir mazs pārtraukums, kad delegāti var privāti izrunāties un druscin atpūsties. Tad arī redz, ka daudzi no viņiem aiz noguruma ērtajos krēslos tūliņ aizmieg. Zināms, lielais karstums, līdz 96°, arī dara savu tiesu, pavairojot nogurumu.

Kādi uzskati līdz šim ir izteikti par galvenā tēmata "Kristus - pasaules cerība" konkrēto saturu? Uzskatu dažādība Eiropas teologu un ASV delegātu - profesoru starpā bija skaidri nomanāma jau pirmajā konferences dienā, 15. augustā un turpinājās nākošajās sēdēs. Teologu domas dalījās jautājumā, kāds ir kristīgās cerības konkrētais saturs: vai Dieva valstību var uzcelt jau zemes virsū, kur Kristus caur savu garu, kas mīt kristiešos, - valdītu un noteiktu jau šeit pēc garīgās atdzimšanas (revival), kurai jānāk pār tagadējiem kristiešiem, visu viņu dzīvi un visu padotu Dievam, jeb šī jaunā Dieva valstības kārtība nāktu tikai pēc Jēzus Kristus otrreizējās atnākšanas, kad Viņš, Jāņa atklāsmes grāmatas vārdiem runājot, sacīs: "Redzi, visu es daru jaunu!" (Jāņa atkl. 21, 5). Par šo svarīgo jautājumu plenārsēdē referēja LWF tagadējais prezidents, Hanoveras zemes bīskaps Dr. H. Lilje, kuŗš ir priekšsēdis apvienotajā 15 grupu komitejā. Viņam bija jāatzīst, ka ir liela ieskatu dažādība Eiropas un amerikāņu teologu vidū t.s. eschatoloģijas jautājumos. Lielākā daļa Eiropas teologu ir tanīs domās, ka Dieva valstību nevar nodibināt zemes virsū līdz Jēzus Kristus otrreizējai atnākšanai. Šis eiropiešu uzskats ir dibināts, bez citām attiecīgām vietām Bībelē, arī uz apustuļa Pāvila 1.gr. korint. 15, 50 - 52 vārdiem: Bet to es saku, brāļi: Miesa un asinis nevar iemantot Dieva valstību, nedz arī iznīcība var iemantot neiznīcību. Ne visi mēs mirsim, bet visi tiksim pārvērsti. Piepeši, acumirklī, pēdējai bazūnei atskanot. Jo atskanēs bazūne, un mirušie tiks uzmodināti neiznīcībā, un mēs tapsim pārvērsti.

Daži amerikāņu teologi ir citās domās un ir pārliecināti, ka Dieva valstību ir iespējams uzcelt arī zemes virsū, tikai tagadējai cilvēcei jāatdzimst Jēzū Kristū (Revival in Jesus Christ).

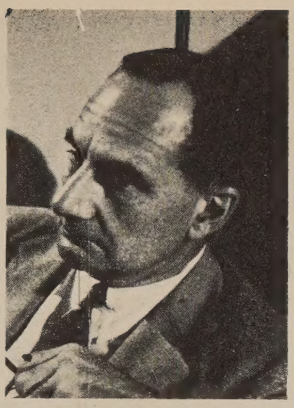

Amerikāņu viedokļa pārstāvji: Jēlas prof. Dr.R.L.Kalhūns un teol.sem. prezidents P.Vanduzens

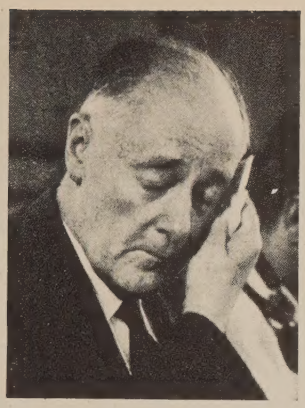

Eiropiešu viedokļa pārstāvji: Lundas bīsk. Dr. A. Nigrens un Heidelbergas prof. Dr. E. Šlinks

Domstarpības delegātu vidū izraisīja arī mazsvarīgi jautājumi, piemēram, vai WCC prezidijā var ievēlēt arī tos baznīcu vadītājus, kuŗi tur jau bijuši pēdējos 6 gadus, jeb visiem jānāk jauniem. Neskatoties uz to, ka Zviedrijas archibīskaps Brilliots dedzīgi aizstāvēja uzskatu, ka vajadzētu atļaut daļu ievēlēt no vecajiem prezidija locekļiem un - aiz diviem iemesliem: ja ievēlēs visus jaunus, nevienam nebūs piedzīvojumu oikumēniskās kustības vadībā un paies laiks, kamēr ar to iepazīsies un, otrkārt, Kenterberijas archibīskapa neievēlēšana būtu liels zaudējums, jo viņam kā Church of England primatam ir padotas baznīcas gandrīz visos kontinentos, - ar mazu balsu vairākumu tomēr nolēma, ka viss prezidijs jāvēl par jaunu. Bet kad nominācijas komisija bija jau šos jaunos kandidātus izraudzījusi un starp citiem Berlines bīskapu Dr. F. Dibeliusu, tad piepeši nāca Dr. M. Nīmilers ar priekšlikumu, ka katrā ziņā vienam starp 6 jaunievēlētiem vajagot būt lajam. Nominācijas komisijai neatlika nekas cits, kā izstrādāt jaunus priekšlikumus.

Svarīgo darbu pašā konferencē papildināja visai kristīgai tautai domātie lielie atklātie sarīkojumi, kuŗi bija konferences gaišie kalngali. Pašā atklāšanas dienas vakarā, 15. augustā, Čikagas lielajā stadionā, Soldier Field, tika sarīkoti Ticības svētki, kuros pēc oficiāliem datiem noskatījās 125.000 pašā stadionā un 15.000 ārpusē. Šī uzveduma saturā bija lielais Dieva pestīšanas plāns: pasaules radīšana un grēkos krišana, pestīšana caur Jēzu Kristu un kristīgās cerības piepildījums ar Jēzus Kristus otrreizējo atnākšanu un Jaunās Jeruzalemes celšanu zemes virsū. Baznīcu vadītāji piedalījās ar uzrunām, vispārēju grēku sūdzi, lūgšanām un svētīšanu. 4000 dziedātāju, sadalīti dažādās grupās, ilustrēja Bībeles notikumus ar attiecīgām dziesmām, bet savādākais bija liela baletdejotāju grupa dažādas krāsas tērpos, kuŗa temperētās baleta kustībās uz zaļā stadiona mauriņa centās attēlot Bībeles teksta norisi, kuŗu nolasīja skaidrā, iespaidīgā balsī īpašs lasītājs. Bez tam visu stadionu, un sevišķi baletdejotājus, apgaismoja simtiem dažādu krāsu prožektori. Ērģeļu un citu instrumentu mūzika pavadīja daudzās dziesmas, kuŗas dziedāja visa sapulcētā tauta. No mūsu dziesmām ev. lut. apvienotie kori dziedāja Ak, Jeruzaleme mosties, kas atgādināja agrākos dziesmu svētkus, kad vienmēr dzirdējām šo svinīgo dziesmu. Viss lielais klausītāju pulks, kad stadionā ienāca luterāņu delegācija, piecēlies dziedāja mūsu ticības himnu: Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Par sarīkojumu jāsaka, ka tas bija labi izdevies. Visiem bija tā sajūta, ka kristīgā baznīca ir dzīva un grib stāvēt kopā dienās baltās un nebaltās. Visiem bija tā sajūta, ka ticības spēks ir varens, jo spēja savest kopā šo nepārredzamo ļaužu pulku no visiem kontinentiem, rasēm, tautām un valodām. Viņš pat varenāks nekā mūsu laiku modernais elks - sports, jo nekad Soldier Field stadionā neesot bijis tikdaudz apmeklētāju kā Ticības svētkos.

Ceturtdien, 19. augustā plkst. 4 p.p. bija pieteikts ASV prezidenta D. Eizenhauera apmeklējums konferencei un visai tautai Evanstonā, pie tam prezidents saņēma Dr. iur. h.c. pagodinājumu no North Western universitātes. Prezidents aicināja delegātus lūgt Dievu par pasaules mieru, jo bez Dieva pasaules miers nav iespējams. Konferences oikumēnisko raksturu varēja vērot arī šinī svinīgajā sanāksmē, jo prezidentu apsveica WCC vārdā Kenterberijas archibīskaps Dr. Fishers un cildināja kā lielu kaŗavīru un cēlu varenās ASV valsts vadītāju. Svētīšanas vārdus teica Norvēģijas bīskaps Bergravs norvēģu valodā.

Svētdien, 22. aug. plkst. 8-os vakarā galvenā sanāksmes zālē McGaw Hall'ā tika uzvests drāmatisks tēlojums "Bēgļu posts". Dažādās aktieru grupas, tērptas drūmās pelēkās drēbēs stāstīja par to postu, kas viņus aizsniedzis un attēloja to simboliskās kustībās. Bez tam runāja pārstāvji no tām tautām, kuŗas visvairāk cietušas. Vācijas 10 miljonu bēgļu vārdā runāja Berlīnes bīskaps Dr. F. Dibeliuss un atrada klausītājos vislielāko piekrišanu. 40 miljonu nabaga bēgļu klīst apkārt pasaulē bez mājām, un jauni pulki nāk klāt, bet arī šinī sarīkojumā netika atklāti nosaukts vārdā tas briesmīgais cilvēces ienaidnieks, kuŗš nebeidz izmest no mājām jaunus bēgļu pulkus...

Saņemot īsumā kopā Evanstonas konferences iespaidus, jāsaka, ka pārsvarā ir pozitīvie iespaidi. Jau tas fakts vien, ka ieradušies tik daudz delegātu, liecina, ka visi, lai gan sadalīti dažādās baznīcās, grib kopā turēties vienoti Jēzū Kristū. Vīlušies jutīsies tie, kuŗi iedomājās, ka Evanstonā varētu radīt kādu "super-baznīcu", kuŗā saplūstu visas vēsturiskās baznīcas. Tas zemes virsū nav iespējams, bet turoties pie savām vēsturiskām baznīcām un sadarbojoties ar citām kristīgajām baznīcām, mēs sagatavosim dvēseles vienai svētai kristīgai draudzei, kuŗa tagad ir neredzama, bet kuŗas galva ir paaugstinātais Kristus. Es domāju, ka Evanstona ir spērusi soli šinī virzienā, un tamdēļ - paldies Dievam par to!

Pasaules baznīcu vēstījums

Pēc divu nedēļu intensīva un nepārtraukta darba Pasaules baznīcu apvienībā iesaistīto protestantu un ortodokso baznīcu pārstāvji Evanstonā vienprātīgi pieņēma šādu vēstījumu:

CERĪBAS VĒSTĪJUMS

1. Visiem mūsu kristīgajiem brāļiem un mūsu līdzcilvēkiem, lai tie būtu, kur būdami, mēs sūtam sveicienus Jēzus Kristus vārdā. Mēs apliecinām, ka ticam: Jēzus Kristus ir pasaules cerība, un vēlamies šai ticībā dalīties ar visiem cilvēkiem.

Lai Dievs mums piedod, ka mūsu grēku dēļ šo cerību pasaule imēs bieži esam slēpuši.

2. ŠAJĀ RŪGŠANAS LAIKĀ ir sastopama gan cerība, gan bailes. Ir tiešām labi cerēt uz brīvību, taisnību un mieru, un Dievs to grib, lai mums šīs lietas būtu.

Bet Viņš mūs ir radījis augstākam mērķim.

Viņš mūs ir radījis Sev Pašam, lai mēs Viņu atzītu un mīlētu, lai mēs Viņu pielūgtu un Viņam kalpotu. Tikai Dievs var mieru dot cilvēka sirdij.

To aizmirsdams, cilvēks kļūst ienaidnieks pats sev. Viņš meklē taisnību, bet rada spaidus. Viņš vēlas mieru, bet tuvinās karam. Tieši viņa vara par dabu draud viņu izpostīt. Vai nu viņš to atzīst, vai nē - viņš stāv Dieva tiesā un nāves ēnā.

3. ŠE, KUR MĒS STĀVAM, stāvēja arī Jēzus Kristus. Patiess Dievs un patiess cilvēks. Viņš nāca pie mums, lai meklētu un glābtu. Kaut gan bijām Dieva ienaidnieki, Kristus mira par mums.

Mēs Viņu piesitām krustā, bet Dievs Viņu uzmodināja no mirušiem. Viņš ir augšāmcēlies. Viņš ir uzvarējis grēka un nāves varu. Ir sākusies jauna dzīve. Un savā augšāmcelšanās un debesbraukšanas varā Viņš pasaulē ir izsūtījis jaunu sabiedrību, kuŗu vieno Viņa gars, kas piedalās Viņa dievišķajā dzīvē un kam ir uzdots par Viņu stāstīt visā pasaulē.

Viņš nāks atkal kā Soģis un Ķēniņš, lai piepildītu visas lietas.

Tad mēs Viņu redzēsim tādu, kāds Viņš ir un atzīsim, kā paši esam atzīti.

Līdz ar visu radību mēs gaidām to dedzīgā cerībā, zinādami, ka Dievs ir uzticīgs, un ka pat tagad visas lietas ir Viņa rokās.

4. ŠĪ ir Dieva tautas cerība katrā laikmetā, un mēs to paužam tagad atkal visiem, kas grib dzirdēt.

To pieņemt nozīmē nogriezties no saviem ceļiem Dieva ceļā.

Tas nozīmē dzīvot kā apžēlotiem grēciniekiem, kā bērniem pieaugot Viņa mīlestībā.

Tas nozīmē būt tās valstības pavalstniekiem, kuŗu pat visi cilvēka grēki nespēj izpostīt, tajā mīlestības, prieka un miera valstī, kas ir ap visiem cilvēkiem, kaut arī neredzama.

Tas nozīmē līdz ar Kristu doties cilvēku ciešanās un izmisumā, daloties ar tiem lielajā noslēpumā par valstību, uz ko tie necer. Tas nozīmē zināt: lai ko arī cilvēki darītu, Jēzus valda un valdīs.

5. ŠAI PĀRLIECĪBĀ mēs bezbailīgi varam raudzīties pretī ļaunā varai un nāves draudiem. Atbrīvoti no bailēm, mēs esam atbrīvoti mīlestībai. Jo aiz cilvēku un vēstures tiesas ir tā Ķēniņa tiesa, kuŗš mira par visiem cilvēkiem un kuŗš mūs beidzot tiesās par to, ko esam darījuši Viņa vismazākajiem brāļiem.

Tā mūsu kristīgā cerība mūs ved pie mūsu tuvākā.

Tā spiež mūs lūgt ik dienas: Tavs prāts lai notiek kā debesīs, tā arī virs zemes, - un kā lūdzam, tā arī rīkoties katrā dzīves novadā.

Tā rada ticīgas lūgšanas dzīvi un paļāvīgu rīkošanos, raugoties uz Jēzu un traucoties uz dienu, kad Viņš nāks godībā.

6. TAGAD CAUR MŪSU BAZNĪCĀM, padomes loceklēm, mēs runāsim tieši ar katru draudzi. Pirms sešiem gadiem mūsu baznīcas iekļāvās apvienībā, lai veidotu šo padomi un apstiprināja savu vēlēšanos turēties kopā. Mēs pateicamies Dievam, ka šajos sešos gados Viņš mūsu darbu un draudzību svētījis.

Tagad mēs ieejam otrajā posmā. Ar turēšanos kopā vien nepietiek. Mums jāiet uz priekšu.

Jo vairāk mēs mācamies pazīt savu vienību Kristū, jo grūtāk apzināties, - ka mums jāpaliek saskaldītiem. Mēs tāpēc jūs lūdzam: Vai jūsu baznīca nopietni apsveŗ savas attiecības ar citām baznīcām mūsu Kunga lūgšanas gaismā, lai mēs visi būtu svētīti patiesībā un lai mēs visi būtu viens?

Vai jūsu draudze, sadraudzībā ar jūsu māsām, kaimiņu draudzēm, dara visu, kas iespējams, lai jūsu tuvākie dzirdētu vienīgā Gana balsi, kas visus cilvēkus aicina vienā ganāmpulkā?

7. Spēki, kas cilvēkus šķir, ir stipri. Mūsu sanāksmē trūka Ķīnas baznīcu, kas Amsterdamā piedalījās.

Ir arī citas zemes un baznīcas, kas mūsu padomē nav pārstāvētas, viņu piedalīšanos mēs dedzīgi vēlamies.

Bet mēs esam pateicīgi, ka arī mūsu laika politisko plaisu sašķelti, šeit Evanstonā mēs esam vienoti Kristū. Mēs arī priecājamies, ka vienoti lūgšanās un kopējās cerībās, mēs tomēr saglabājam kopību ar saviem kristīgajiem brāļiem, lai kur tie būtu.

8. ŠĪS kopības apziņā mums arī jārunā par bailēm un neuzticību, kas pašreiz sadala pasauli. Tikai pie Kristus Krusta, kur cilvēki apzinās, ka tie ir apžēloti grēcinieki, tie var būt vienoti.

Tāpēc kristiešiem ik dienas jālūdz par saviem ienaidniekiem.

Tāpēc mums jātiek atsvabinātiem no paštaisnības, nepacietības un bailēm. Un tiem, kas zina, ka Kristus ir augšāmcēlies, vajaga

BAZŪNISTI JUNDĪ TICĪBAS SVĒTKU SĀKUMU ČIKAGAS KARAVĪRU LAUKUMĀ

būt drosmei cerēt uz jaunu spēku, lai izlaustos cauri visiem cilvēku aizsprostiem.

9. Nav diezgan, ka kristieši dzenas pēc miera sev pašiem. Tiem jādzenas pēc taisnības citiem. Daudz ir izsalkušu ļaužu dažādās pasaules malās, un tie ir spiesti dzīvot apstākļos, kas apkauno cilvēka vērtību. Vai jūsu baznīca pret šādu netaisnību uzstājas vārdos un darbos?

Miljoniem vīru un sievu cieš tāpēc, ka tie tiek dalīti un škiroti savas rases dēļ. Vai jūsu baznīca ir gatava deklarēt, kā to šī sanāksme deklarējusi, ka tas ir pret Dieva prātu - un pēc šīs deklarācijas arī rīkoties?

Vai jūs arvien aizlūdzat par tiem, kas cieš tāpēc, ka tie tiek netaisni šķiroti savas rases, reliģijas vai politiskās pārliecības dēļ.

10. MŪSU DIENĀS KRISTUS BAZNĪCA ir izplatīta visā pasaulē (world-wide fellowship), un tomēr neskaitāmi ļaudis Viņu nepazīst.

Cik daudz tas rūp jums? Vai jūsu draudze dzīvo tikai sev vai - pasaulei ap jums un pār jums? Vai viņas dzīve un tās locekļu ikdienas darbs pasaulē apliecina vai noliedz, ka Kristus ir Kungs?

11. Dievs nevienam mums neliek stāvēt vienam. Visur Viņš ir pulcinājis mūs kopā, lai mēs būtu Viņa saime, kur saņemamas Viņa dāvanas un piedošana.

Vai jūs piedodat viens otram kā Kristus jums piedevis?

Vai jūsu draudze ir patiesa Dieva saime, kur katrs cilvēks var atrast mājas un zināt, ka Dievs viņu mīl un - bez ierobežojumiem?

12. Mēs paši šīm lietām esam par vāju. Bet Kristus nav par vāju. Mēs nezinām, kam ejam pretī. Bet zinām, Kas mums pretī nāk.

Tas ir Viņš, kas mūs sastop ik dienas, Viņš sastaps mūs reiz arī galā - Jēzus Kristus mūsu Kungs.

Mēs tāpēc jums sakām: Esiet priecīgi cerībā!

BALTIEŠU MEMORANDS

Baltijas valstu protestantu un pareizticīgo eksilbaznīcu vadītāji (to starpā Archibīskapa vietnieks prāv. J. Ķullītis) otrajai Pasaules baznīcu sanāksmei Evanstonā iesniedza kopēju memorandu, aizrādot uz postu, kādā nokļuvušas viņu dzimtenes, kuras okupējuši komūnisti un lūdzot Evanstonas konferences rezolūcijās uzņemt šādas tezes:

1. Komūnistu dzīves veids ir antikristus iemiesojums mūsdienu pasaulē.

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

2. Jaunatnes sistēmatiskā samaitāšana komūnistu valstī runā pretī Kristus mācībai. Bērniem (un jauniešiem) okupētajās zemēs jādod iespēja nākt pie sava Kunga.

3. Komūnistu paņēmiens izlietot okupēto zemju baznīcu vadoņus par propogandas ieročiem savām "miera konferencēm" novērtējams kā varmācība pret baznīcu.

4. Bezdievīgā komūnistu režīma un uz kristīgajiem principiem pamatotās rietumu civilizācijas koeksistences sludināšana uzskatāma par Jēzus Kristus mācības interpretāciju nesvētā ceļā.

NĀKOŠĀ PASAULES BAZNĪCU SANĀKSME, JAUNIE PREZIDENTI,

Evanstonas konferences laikā Pasaules baznīcu padome saņēma ielūgumu nākošo sanāksmi rīkot Rodes salā, Japānā. Tā, jādomā, notiks 1960. gadā. Bet jautājumu vēl apspriedīs un savu galīgo lēmumu paziņos tikai pēc gada vai diviem Pasaules baznīcu centrālkomiteja. Tā sastāv no 90 locekļiem, un par tās jauno priekšsēdi min 54 gadus veco amerikāni, Apvienotās luterāņu baznīcas (ULCA) prezidentu Dr. Franklinu Klarku Fraiju (Dr. Franklin Clark Fry).

Jaunie Pasaules baznīcu prezidenti ir šie:

1. bīskaps Henrijs Noks Šerils (Henry Knox Sherill), 54 gadus vecais episkopālās baznīcas galva, amerikānis, reprezentēs anglikāņus;

2. teologs Džons Beilijs (John Baillie), 68 g.v., skots, prezbiterietis, reprezentēs reformēto baznīcu;

3. Berlīnes bīskaps Oto Dibelius, vācietis, 74 g.v., reprezentēs luterāņus;

4. Ņujorkas archibīskaps Michaēls, 62 g.v., reprezentēs pareizticīgo baznīcu;

5. metodistu bīskaps Sante Umberto Barbiēri, argentinietis, 52 g. v., reprezentēs Dienvidamerikas kristiešus.

No 163 Pasaules baznīcu padomē apvienotajām baznīcām Evanstonā bija reprezentētas tikai 132. Toties bija ieradušies novērotāji un viesi no 47 baznīcām, kas Pasaules baznīcu padomē neskaitās locekles.

Dalībnieku nedalītu pateicību izpelnījās daudzās privātpersonas un amerikāņu firmas, kas Evanstonas konferencei bija sniegušas ievērojamu atbalstu. Dānijas baznīcas galva bez tam vēlīpaši pateicās Amerikas baznīcām, kas Pasaules baznīcu padomes šī gada budžetam ($355.000) sagādājušas vairāk nekā 80%.

Māc. Romana Reinfelda jaunā adrese: 67 Vincent Place, Christchurch, S.E.I., New Zealand.

MĀJAS DRAUGS - PUBLISHED BY THE NLC DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
327 So. LaSalle Street,
Chicago 4, Illinois
Redaktors: māc. Osvalds Gulbis.
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 gadu.